

Raad voor Accreditatie (RvA)

**Specifiek Accreditatie-
protocol (SAP) voor
Richtlijn 2013/53/EU –
Pleziervaartuigen en
waterscooters**

Documentcode:

RvA-SAP-A009-NL

Versie 1.1, 12-02-2021

Een Specifiek Accreditatieprotocol (SAP) omschrijft het beoordelingsproces voor een specifieke accreditatie. De algemene RvA-Reglementen, -Beleidsdocumenten en -Toelichtingen zijn van toepassing op dit SAP. De actuele versie van dit SAP en andere genoemde RvA documenten is te vinden op de website van de RvA. (www.rva.nl).

Inhoud

1	Relevante documenten	4
1.1	Normen die voor accreditatie worden gebruikt	4
1.2	Aanvullende documenten	4
1.3	Specifieke wet- en regelgeving	4
1.4	Documenten met betrekking tot de uit te voeren conformiteitsbeoordelingen	5
2	Scope van accreditatie	5
3	Accreditatiebeoordelingen	9
3.1	Te verstrekken documenten	9
3.2	Aard en inhoud van de beoordelingen	9
4	Specifieke aandachtspunten voor de RvA-beoordeling	11
4.1	Aanwijzingscriteria	11
4.2	Aandachtspunten voor specifieke modules	11
5	Andere informatie	11
6	Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande versie	11

1 Relevante documenten

1.1 Normen die voor accreditatie worden gebruikt ¹

- EN-ISO/IEC 17020; Conformiteitsbeoordeling - Eisen voor het functioneren van verschillende soorten instellingen die keuringen uitvoeren;
- EN-ISO/IEC 17021-1; Conformiteitsbeoordeling - Eisen voor instellingen die audits en certificatie van managementsystemen leveren - Deel 1: Eisen;
- EN-ISO/IEC 17065; Conformiteitsbeoordeling - Eisen voor certificatie-instellingen die certificaten toekennen aan producten, processen en diensten;

1.2 Aanvullende documenten

ALGEMEEN:

- RvA-T043; Beoordelen van aangemelde instanties op basis van Europese Richtlijnen/Verordeningen²
- [Blue Guide on the implementation of EU product rules \(Blauwe Gids\)](#)

EN-ISO/IEC 17020:

- SAP-I000; Accreditatie van Inspectie (algemeen)

EN-ISO/IEC 17021-1:

- SAP-C000: Accreditatie van Certificatie van Managementsystemen (algemeen o.b.v. ISO/IEC 17021-1)

EN-ISO/IEC 17065:

- SAP-C008; Productcertificatie algemeen

De actuele (geconsolideerde) versie van deze documenten kan worden gedownload van de website van de RvA (www.rva.nl).

1.3 Specifieke wet- en regelgeving

- Richtlijn 2013/53/EU – Pleziervaartuigen en waterscooters;
- Verordening (EG) 765/2008 – tot vaststelling van de eisen inzake accreditatie en markttoezicht;
- Verordening (EG) 764/2008 – betreffende het verhandelen van producten tot vaststelling van procedures voor de toepassing van bepaalde nationale technische voorschriften op goederen die in een andere lidstaat rechtmatig in de handel zijn gebracht;
- Besluit 768/2008/EG - betreffende een gemeenschappelijk kader voor het verhandelen van producten;
- Wet pleziervaartuigen 2016;
- Regeling aanwijzen en aanmelding keuringsinstanties Wet pleziervaartuigen;
- Regeling keuringsinstanties wet pleziervaartuigen 2016.

¹ De keuze voor de normen voor accreditatie die voor deze richtlijn kunnen worden gebruikt, is uitgewerkt in de tabel van hoofdstuk 2 van dit SAP en is gebaseerd op de tabel in bijlage 2 van RvA-BR010.

² Implementatie van document EA- 2/17 heeft plaatsgevonden in Toelichtend document RvA-T043 en bijlage 2 van RvA-BR010. EA 2/17 wordt niet als afzonderlijk document gebruikt bij beoordelingen.

De actuele (geconsolideerde) versie van deze documenten kan worden gedownload van de website met wetgeving van de [Europese Unie](#) of de website met [Nederlandse wetgeving](#)

Voor deze richtlijn zijn 'Guidance documents' gepubliceerd op [de website van de EU](#). Deze documenten zijn toelichtend van aard.

1.4 Documenten met betrekking tot de uit te voeren conformiteitsbeoordelingen

Pleziervaartuigen en waterscooters die in overeenstemming zijn met geharmoniseerde normen, of delen daarvan, waarvan de referentienummers in het Publicatieblad van de Europese Unie³ zijn bekendgemaakt, worden geacht in overeenstemming te zijn met de in bijlage I van de richtlijn 2013/53/EU beschreven essentiële veiligheids- en gezondheidseisen die door die normen of delen daarvan worden bestreken.

De publicatie van de van toepassing zijnde geharmoniseerde normen voor deze Richtlijn, is te raadplegen via [de website van de EU](#).

2 Scope van accreditatie

De algemene regels voor het definiëren van scopes zijn door de RvA vastgelegd in beleidsregel RvA-BR003. Specifiek voor deze accreditatie wordt de scope als volgt geformuleerd.

Richtlijn 2013/53/EU Pleziervaartuigen en waterscooters <i>De accreditatie voor onderstaande activiteiten is geschikt voor aanmelding</i>		
Product/productgroep	Module/Artikel	Conformiteitsbeoordelingsprocedure
Pleziervaartuigen en gedeeltelijk afgebouwde pleziervaartuigen	Gelijkwaardige conformiteit op basis van beoordeling na de bouw (PCA-module)	Bijlage V
	Interne productiecontrole plus productietests onder toezicht (module A1)	Bijlage VI Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module A1
	EU-typeonderzoek (module B)	Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module B
	Conformiteit met het type op basis van kwaliteitsborging van het productieproces (module D)	Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module D
	Conformiteit met het type op basis van productkwaliteitsborging (module E)	Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module E
	Conformiteit met het type op basis van productkeuring (module F)	Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module F
	Conformiteit op basis van eenheidskeuring (module G)	Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module G
	Conformiteit op basis van volledige kwaliteitsborging (module H)	Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module H
Waterscooters en gedeeltelijk afgebouwde waterscooters	Gelijkwaardige conformiteit op basis van beoordeling na de bouw (PCA-module)	Bijlage V

³ Te raadplegen via <http://eur-lex.europa.eu/oj/direct-access.html?locale=nl>

	Interne productiecontrole plus productietests onder toezicht (module A1)	Bijlage VI Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module A1
	EU-typeonderzoek (module B)	Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module B
	Conformiteit met het type op basis van kwaliteitsborging van het productieproces (module D)	Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module D
	Conformiteit met het type op basis van productkwaliteitsborging (module E)	Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module E
	Conformiteit met het type op basis van productkeuring (module F)	Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module F
	Conformiteit op basis van eenheidskeuring (module G)	Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module G
	Conformiteit op basis van volledige kwaliteitsborging (module H)	Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module H
Onderdelen van vaartuigen (zoals gespecificeerd in bijlage II van 2013/53/EU)	Gelijkwaardige conformiteit op basis van beoordeling na de bouw (PCA-module)	Bijlage V
	EU-typeonderzoek (module B)	Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module B
	Conformiteit met het type op basis van kwaliteitsborging van het productieproces (module D)	Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module D
	Conformiteit met het type op basis van productkwaliteitsborging (module E)	Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module E
	Conformiteit met het type op basis van productkeuring (module F)	Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module F
	Conformiteit op basis van eenheidskeuring (module G)	Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module G
	Conformiteit op basis van volledige kwaliteitsborging (module H)	Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module H
Uitlaatemissies - Voortstuwingsmotoren die gemonteerd zijn of specifiek bestemd zijn voor montage op of in vaartuigen	Gelijkwaardige conformiteit op basis van beoordeling na de bouw (PCA-module)	Bijlage V
	EU-typeonderzoek (module B)	Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module B
	Conformiteit met het type op basis van interne productiecontrole plus producttests onder toezicht (module C1)	Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module C1
	Conformiteit met het type op basis van kwaliteitsborging van het productieproces (module D)	Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module D
	Conformiteit met het type op basis van productkwaliteitsborging (module E)	Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module E
	Conformiteit met het type op basis van productkeuring (module F)	Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module F
	Conformiteit op basis van eenheidskeuring (module G)	Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module G
	Conformiteit op basis van volledige kwaliteitsborging (module H)	Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module H
Geluidsemissies	Gelijkwaardige conformiteit op basis van beoordeling na de bouw (PCA-module)	Bijlage V
	Interne productiecontrole plus productietests onder toezicht (module A1)	Bijlage VI Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module A1
	Conformiteit op basis van eenheidskeuring (module G)	Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module G
	Conformiteit op basis van volledige kwaliteitsborging (module H)	Besluit 768/2008/EG, bijlage II, module H

Engelstalige scope:

Directive 2013/53/EU Recreational craft and personal watercraft <i>The accreditation for the specified activities is suitable for notification</i>		
Product / product group	Module/Article	Conformity assessment procedure
Recreational craft and partly completed recreational craft	Equivalent conformity based on post-construction assessment (module PCA)	Annex V
	Internal production control plus supervised production tests (module A1)	Annex VI Decision 768/2008/EC, Annex II, module A1
	EU-type examination (module B)	Decision 768/2008/EC, Annex II, module B
	Conformity to type based on quality assurance of the production process (module D)	Decision 768/2008/EC, Annex II, module D
	Conformity to type based on product quality assurance (module E)	Decision 768/2008/EC, Annex II, module E
	Conformity to type based on product verification(module F)	Decision 768/2008/EC, Annex II, module F
	Conformity based on unit verification (module G)	Decision 768/2008/EC, Annex II, module G
	Conformity based on full quality assurance(module H)	Decision 768/2008/EC, Annex II, module H
Personal watercraft and partly completed personal watercraft	Equivalent conformity based on post-construction assessment (module PCA)	Annex V
	Internal production control plus supervised production tests (module A1)	Annex VI Decision 768/2008/EC, Annex II, module A1
	EU-type examination (module B)	Decision 768/2008/EC, Annex II, module B
	Conformity to type based on quality assurance of the production process (module D)	Decision 768/2008/EC, Annex II, module D
	Conformity to type based on product quality assurance (module E)	Decision 768/2008/EC, Annex II, module E
	Conformity to type based on product verification(module F)	Decision 768/2008/EC, Annex II, module F
	Conformity based on unit verification (module G)	Decision 768/2008/EC, Annex II, module G
	Conformity based on full quality assurance (module H)	Decision 768/2008/EC, Annex II, module H
Components of watercraft (as specified in Annex II of the 2013/53/EU)	Equivalent conformity based on post-construction assessment (module PCA)	Annex V
	EU-type examination (module B)	Decision 768/2008/EC, Annex II, module B
	Conformity to type based on quality assurance of the production process (module D)	Decision 768/2008/EC, Annex II, module D
	Conformity to type based on product quality assurance (module E)	Decision 768/2008/EC, Annex II, module E

	Conformity to type based on product verification (module F)	Decision 768/2008/EC, Annex II, module F
	Conformity based on unit verification (module G)	Decision 768/2008/EC, Annex II, module G
	Conformity based on full quality assurance (module H)	Decision 768/2008/EC, Annex II, module H
Exhaust emissions – propulsion engines which are installed or specifically intended for installation on or in watercraft	Equivalent conformity based on post-construction assessment (module PCA)	Annex V
	EU-type examination (module B)	Decision 768/2008/EC, Annex II, module B
	Conformity to type based on internal production control plus supervised product testing (module C1)	Decision 768/2008/EC, Annex II, module C1
	Conformity to type based on quality assurance of the production process (module D)	Decision 768/2008/EC, Annex II, module D
	Conformity to type based on product quality assurance (module E)	Decision 768/2008/EC, Annex II, module E
	Conformity to type based on product verification (module F)	Decision 768/2008/EC, Annex II, module F
	Conformity based on unit verification (module G)	Decision 768/2008/EC, Annex II, module G
	Conformity based on full quality assurance (module H)	Decision 768/2008/EC, Annex II, module H
Noise emissions	Equivalent conformity based on post-construction assessment (module PCA)	Annex V
	Internal production control plus supervised production tests (module A1)	Annex VI Decision 768/2008/EC, Annex II, module A1
	Conformity based on unit verification (module G)	Decision 768/2008/EC, Annex II, module G
	Conformity based on full quality assurance (module H)	Decision 768/2008/EC, Annex II, module H

De √ in de cel in onderstaande tabel geeft de verplichte norm voor accreditatie weer.

Module	Omschrijving module	NEN-EN-ISO/IEC 17020	NEN-EN-ISO/IEC 17021-1	NEN-EN-ISO/IEC 17065
PCA module	Gelijkwaardige conformiteit op basis van beoordeling na de bouw (PCA-module) ⁴			√
Module A1	Interne productiecontrole plus producttests onder toezicht	√		
Module B	EU-typeonderzoek			√
Module C1	Conformiteit met het type op basis van interne productiecontrole plus producttests onder toezicht ⁵	√		
Module F	Conformiteit met het type op basis van productkeuring			√
Module D	Conformiteit met het type op basis van productiekwaliteitsborging			√

⁴ Deze module is specifiek voor de Richtlijn Pleziervaartuigen en waterscooters en wordt in Besluit 768/2008/EG niet genoemd

⁵ Deze module is alleen van toepassing voor uitlaatemissies waarbij de tests worden uitgevoerd zonder gebruikmaking van de geharmoniseerde norm (artikel 21 onder b)). De Nederlandse versie van de richtlijn noemt daar abusievelijk module C, versies in andere talen inclusief de Engelse versie noemen expliciet module C1.

Module	Omschrijving module	NEN-EN-ISO/IEC 17020	NEN-EN-ISO/IEC 17021-1	NEN-EN-ISO/IEC 17065
Module E	Conformiteit met het type op basis van productkwaliteitsborging			√
Module G	Conformiteit op basis van eenheidskeuring			√
Module H	Conformiteit op basis van volledige kwaliteitsborging		√	

3 Accreditatiebeoordelingen

3.1 Te verstrekken documenten

Voor de RvA-beoordelingen moeten de beoordelaars voorzien worden van relevante documenten. Voor controlebeoordelingen en herbeoordelingen zijn de benodigde documenten, per norm die voor accreditatie wordt gebruikt, gespecificeerd in RvA-BR005 – Beleidsregel Controles en Herbeoordelingen. Specifiek voor de accreditatie op basis van deze richtlijn zijn aanvullend de documenten zoals vermeld in onderstaande tabel nodig.

Te verstrekken documenten	Voor-onderzoek	Initiële of herbeoordeling	Uitbreiding binnen hoofd en/of deelgebied ⁽¹⁾	Uitbreiding buiten hoofd en/of deelgebied ⁽¹⁾	Controle-beoordeling
Een overzicht van toegepaste onderzoeks- en testmethoden en normen die met betrekking tot de richtlijn onder accreditatie gerapporteerd zijn	√	√	√	√	√
Overzicht van laboratoria waar de instelling gebruik van maakt in het kader van testen, inclusief eventuele dochter- en zusterondernemingen	√	√	√	√	√

⁽¹⁾ Onder 'binnen hoofdgebied' wordt hier bijvoorbeeld verstaan een uitbreiding met modules voor de richtlijn 2014/33/EU indien reeds een accreditatie is verleend binnen dezelfde norm die voor accreditatie wordt gebruikt. Voor een instelling die nog geen accreditatie bezit voor de richtlijn 2014/33/EU wordt de uitbreiding beschouwd als 'buiten hoofdgebied'.

3.2 Aard en inhoud van de beoordelingen

In aanvulling op de algemene regels voor de aard en omvang van de RvA-beoordelingen, zoals vastgelegd in RvA-BR002 en RvA-BR005, gelden voor deze accreditatie de regels uit onderstaande tabel. De aard en omvang van de beoordelingen hangen af van de aangevraagde scope van accreditatie, een mogelijk reeds bestaande accreditatie en het functioneren van de instelling in het verleden (waar van toepassing).

Methoden van beoordelen	Initiële beoordeling ⁽¹⁾	Reguliere beoordelingen in de accreditatiecyclus ⁽²⁾	Scope uitbreiding ⁽¹⁾⁽³⁾
Vooronderzoek	√		√
Beoordeling op kantoor	√	Tweemaal in de cyclus	√
(*) Tot maximaal 2 beoordelingsdagen per assessor/vakdeskundige	(klanten)dossiers: tenminste 2 dossiers(*) + competentie dossiers: 25%; tenminste 2 competentie-dossiers(*)	(klanten)dossiers: 1/3√n tenminste 2 dossiers(*) + tenminste de competentie dossiers van de bijwoning(en) / schaduwonderzoeken(*)	(klanten)dossiers: Tenminste 2 dossiers(*) + Competentie dossiers: 25%; tenminste 2 competentie dossiers(*)
Bijwoning (4)(5)(6)	Bijwoning van een van de volgende modules: PCA-module + Module C1 + module A1, module B, module F of module G + bijwoning van een van de volgende modules: module D, module E, module H	Tweemaal in de cyclus Bijwoning van een van de volgende modules: PCA-module + Module C1 + , module A1, module B, module F of module G + bijwoning van een van de volgende modules: module D, module E, module H	Afhankelijk van de bestaande scope van accreditatie voor deze richtlijn.
Bijwoning van beoordeling van uitbesteding	Indien werkzaamheden uitbesteed worden aan (een) niet-passend geaccrediteerde organisatie(s), zal de RvA beoordeling(en), die de instelling uitvoert bij de organisatie(s) waaraan wordt uitbesteed, bijwonen.	Indien werkzaamheden uitbesteed worden aan (een) niet-passend geaccrediteerde organisatie(s), zal de RvA beoordeling(en), die de instelling uitvoert bij de organisatie(s) waaraan wordt uitbesteed, bijwonen.	Indien werkzaamheden uitbesteed worden aan (een) niet-passend geaccrediteerde organisatie(s), zal de RvA beoordeling(en), die de instelling uitvoert bij de organisatie(s) waaraan wordt uitbesteed, bijwonen.

(1) Indien een CBI nog niet is aangemeld voor de richtlijn / de specifieke module(s), kan mogelijk gebruik worden gemaakt van de Tijdelijke accreditatie onder beperkende voorwaarden, overeenkomstig RvA-BR002.

(2) Een accreditatiecyclus beslaat een periode van vier jaar, die start nadat een besluit over een initiële of herbeoordeling is genomen; de cyclus omvat daarmee de controlebeoordelingen en de herbeoordeling in deze periode.

(3) Op basis van de aanvraag (formulier RvA-F105) zal de RvA bepalen hoe de beoordeling van de uitbreiding uitgevoerd gaat worden.

(4) Een bijwoning duurt tenminste een hele dag of zo lang als de totale inspectie, keuring, audit, test duurt.

(5) Mogelijk ook schaduwonderzoeken en/of onaangekondigde bijwoningen.

(6) Bij de keuze van bijwoningen geldt het volgende:

- Bij initiële beoordelingen en uitbreidingen: module G – eenheidskeuring dient te worden bijgewoond indien hier accreditatie voor is aangevraagd; indien de instelling hier geen accreditatie voor heeft aangevraagd maar wel voor module B of module F, dan dient deze te worden bijgewoond
- Bij initiële beoordelingen en uitbreidingen: module H – conformiteit op basis van volledige kwaliteitsborging. Indien de instelling hier geen accreditatie voor heeft aangevraagd, maar wel voor module D of E, moet module D of module E worden bijgewoond.
- Bij initiële beoordelingen en uitbreidingen dient de PCA module te worden bijgewoond.
- Bij initiële beoordelingen en uitbreidingen dient module C1 te worden bijgewoond, hierbij wordt geen gebruik gemaakt van geharmoniseerde normen. Uitzondering op deze verplichte bijwoning kan alleen van toepassing zijn als het laboratorium dat de testen uitvoert, geaccrediteerd is voor de gebruikte methode, niet zijnde de geharmoniseerde norm.
- Alle verschillende modules waarvoor de instelling is geaccrediteerd dienen in de accreditatiecyclus te worden beoordeeld via een bijwoning. Indien voor een module de instelling geen beoordeling bij haar klant uitvoert en dit vanuit de module ook niet is vereist, zal een dossieronderzoek worden uitgevoerd in aanvulling op het reguliere kantooronderzoek. In de cyclus moeten ook alle productgroepen waarvoor de instelling is geaccrediteerd, worden beoordeeld via een bijwoning.

4 Specifieke aandachtspunten voor de RvA-beoordeling

4.1 Aanwijzingscriteria

Toelichtend document RvA-T043 legt de relatie uit tussen de eisen uit de geharmoniseerde normen die voor accreditatie worden gebruikt en de eisen uit de richtlijnen en verordeningen die geharmoniseerd (aligned) zijn met besluit 768/2008/EG.

Voor de richtlijn Pleziervaartuigen en waterscooters geldt dat de eisen die zijn toegelicht in RvA-T043, zijn vastgelegd in de volgende artikelen in de richtlijn:

- De eisen voor de instanties ten behoeve van aanmelding zijn vastgelegd in artikel 30.
- Voor de aangemelde instanties liggen de eisen ten aanzien van dochterondernemingen en uitbesteding vast in artikel 32.
- De operationele verplichtingen liggen vast in artikel 38.
- De informatieverplichting ligt vast in artikel 40.

4.2 Aandachtspunten voor specifieke modules

De volgende punten komen specifiek aan de orde tijdens de beoordeling:

- de wijze waarop de instelling de stand der techniek volgt en vaststelt of een wijziging in de stand der techniek gevolgen heeft voor de door de aangemelde instantie afgegeven verklaringen, inclusief de wijze waarop de instelling hierover communiceert met haar klanten.
- de wijze waarop de aangemelde instantie omgaat met wijzigingen die de fabrikant aanbrengt in het door de aangemelde instantie goedgekeurde type, die van invloed kunnen zijn op het voldoen aan de essentiële eisen, of het voldoen aan de voorwaarden uit de door de aangemelde instantie afgegeven verklaring, De aangemelde instantie onderzoekt de wijzigingen en deelt de aanvrager mee of het certificaat van EU-typeonderzoek nog geldig is dan dat nadere onderzoeken, controles en/of tests nodig zijn
- controle op passende accreditatie/beoordeling van toeleverende laboratoria, indien van toepassing.

5 Andere informatie

De RvA informeert de aanmeldende autoriteit (IL&T) over eventuele (deel)schorsingen en (deel)intrekkingen van de accreditatie voor deze richtlijn.

6 Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande versie

Ten opzichte van versie 1 d.d. 03-10-2019 zijn de volgende significante wijzigingen doorgevoerd:

- Uit paragraaf 1.1 en 1.2 is de EN-ISO/IEC 17020 verwijderd als norm die gebruikt kan worden voor accreditatie ten behoeve van aanmelding.
- In hoofdstuk 2 is EA-2/17:2020 geïmplementeerd ten aanzien van het gebruik van de verplichte norm voor accreditatie in plaats van de voorkeursnorm.
- In de scope van accreditatie en de tabel met normen voor accreditatie is module C1 toegevoegd. Deze module is ook toegevoegd aan het beoordelingsregime. In de Nederlandse versie van de richtlijn is deze module abusievelijk module C genoemd ipv C1.